

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĘ

2018-08-21 Nr. 4D-2018/2-1572

Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau vadinama ir – Pareiškėja) skundą dėl Alytaus miesto savivaldybės (toliau vadinama ir – Savivaldybė) administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su Pareiškėjos 2017-07-13 prašymo skirti piniginę socialinę paramą nagrinėjimu bei atsakymų į Pareiškėjos 2017-02-10 ir 2017-08-23 kreipimusis teikimu.

2. Pareiškėja skunde, be kitų aplinkybių, nurodo:

2.1. „[...] name, nuosavybės teise turiu butą. Esu [...], turinti teisę į būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „[...] norėdama gauti išaiškinimą iš Alytaus miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus, kiek laiko per mėnesį mano sūnus gali atvykti pas mane į namus manęs aplankyti, kad man nebūtų panaikinta teisė į būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas, dar 2017 m. vasario 10 d. kreipiausi raštu į Alytaus miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus vedėją Sonatą Dumbliauskienę [...]“.

2.3. „Alytaus miesto savivaldybės Socialinės paramos skyriaus vedėja ignoravo mano klausimą ir iki šiol į mano raštą neatsakė.“

2.4. „[2017] metų liepos 17 [13] d. kreipiausi į Alytaus miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrių dėl būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijų skyrimo. Liepos 21 d. minėto skyriaus darbuotoja G. Kiguolienė buvo atvykusi patikrinti mano gyvenimo sąlygų. Tuo metu manęs nebuvo namuose ir grįžusi namo radau už durų užkištą raštelį, pranešantį apie tai, kad minėto skyriaus specialistai buvo atvykę pas mane, bet manęs nerado namuose [...]“.

2.5. „Pažymėtina, kad raštą radau užkištą už savo buto durų, nors mano pašto dėžutė yra rakinama, sutvarkyta pagal Lietuvos pašto reikalavimus. Atlikdama tokį veiksma G. Kiguolienė pažeidė Lietuvos Respublikos Konstitucijoje užtikrintą mano teisę į susirašinėjimo ir korespondencijos privatumą [...]; iš rašte pateikiamos informacijos aišku, kad raštas skirtas man. Jis nebuvo įdėtas į voką ar kitaip paslėpta jame esanti informacija. Raštą galėjo paimti ir perskaityti bet kuris kaimynas ar pašalinis asmuo, nes namo lauko laiptinė ne visada yra rakinama.“

2.6. „Pranešime rašoma, kad Alytaus miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 1 str. 2 d., [...] nustatė, jog aš neturiu teisės į būsto šildymo,

karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas už laikotarpį nuo 2017 m. m. liepos 1 d. iki 2017 m. gruodžio 31 d.“

2.7. „Kaip matyti iš aukščiau pateiktų faktų, mano prašymo dėl būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijų suteikimo nepatenkinimo priežastis buvo Lietuvos Respublikos piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 1 str. 2 d. Lietuvos Respublikos piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 1 str. 2 d. yra tokia: „Šis įstatymas taikomas asmenims, kurių duomenys apie gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje, o neturinčių gyvenamosios vietos – apie savivaldybę, kurios teritorijoje gyvena, yra įrašyti į Lietuvos Respublikos gyventojų registrą“.

2.8. „Kaip matyti, Alytaus miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus specialistė G. Kiguolienė – dėl neaiškių priežasčių: galima klaida, skubėjimas, kompetencijos, išsilavinimo ar raštvedybos įgūdžių stoka – nurodė netikslią mano prašymo nepatenkinimo priežastį. Norėdama išsiaiškinti tikslią priežastį, kreipiausi į Alytaus miesto savivaldybės administracijos direktorių, kuris savo 2017 m. rugsėjo 21 d. rašte taip pat neatsakė į mano klausimą.“

3. Pareiškėja Seimo kontrolieriui taip pat pateikė:

3.1. savo **2017-02-10** raštą, adresuotą Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus (toliau vadinama ir – Skyrius) vedėjai S. Dumbliauskienei, kuriame, be kita ko, nurodyta:

3.1.1. „2017 m. vasario mėnesio 9 d. gavau UAB „A“ sąskaitą, kurioje matosi, kad būsto šildymo ir karšto vandens kompensacijos yra neskaičiuojamos. Paskambinus į UAB „A“ sužinojau, kad vasario 1 d. Alytaus miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius UAB „A“ parašė raštą, kuriame nurodė netaikyti man būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijų. Pažymėtina, kad Alytaus miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius nesiteikė manęs informuoti apie tokį savo sprendimą“;

3.1.2. „Remiantis aukščiau išdėstyta informacija prašau: 1. Nurodyti priežastį ir pateikti dokumentų kopijas, kuriais remiantis man galimai sustabdyta teisė į būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens kompensacijas. 2. Neneigdama, kad mano sūnus dažnai užsuka pas mane į svečius, ir nenorėdama ateityje pažeisti nustatytos tvarkos ir prarasti teisę į būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens kompensacijas, prašau išsamiai raštu man paaiškinti, kiek laiko svečiai gali būti mano būste bei ar gali, ir kiek naktų per mėnesį, vaikai ir giminės nakvoti mano namuose“;

3.2. **Skyriaus pranešimą** (datos nėra, parašo rekvizito eilutėje nurodytas pasirašantis asmuo – Skyriaus vedėja, tačiau parašo nėra), kuriame rašoma: „Informuojame, kad Socialinės paramos skyriaus specialistai 2017 m. liepos 21 d. buvo atvykę Jūsų prašyme-paraiškoje nurodytu adresu patikrinti Jūsų gyvenimo sąlygas (vadovaujantis Lietuvos Respublikos piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 25 str. 3 d.)“;

3.3. **Skyriaus 2017-07-28** raštą Nr. SD-9551 (14.48), kuriame nurodyta:

3.3.1. „Socialinės paramos skyriaus specialistai 2017 m. liepos 21 ir 24 dienomis buvo atvykę patikrinti Jūsų gyvenimo sąlygas ir surašyti buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktą, tačiau Jūsų namuose nerado. Pakartotinai apsilankius 2017-07-26 buvo surašytas buities tyrimo aktas, kuriame patvirtinate, kad Jūsų sūnus kartu su Jumis nurodytu adresu negyvena“;

3.3.2. „2017-07-26 DNSB [...] pirmininkas pateikė raštišką pranešimą kartu su kitų gyventojų parašais, kuriame patvirtinama, kad Jūsų sūnus B nuolat gyvena adresu [...]“;

3.3.3. „Vadovaujantis Lietuvos Respublikos piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 23 str. 2 d. 10 p. [...] Jūsų prašymas skirti būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens kompensacijas nuo 2017 m. liepos 1 d. iki 2017 m. gruodžio 31 d. nepatenkintas“;

3.4. **Skyriaus 2017-07-27 pranešimą** dėl teisės į būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas Nr. 18498, kuriame nurodyta:

3.4.1. „[...] informuojame, kad pagal Jūsų 2017 m. liepos 13 d. pateiktą prašymą-paraišką Nr. 16144 piniginei socialinei paramai gauti 2017 m. liepos 27 d. sprendimu Nr. 16810 nustatyta, kad Jūs [...] neturite teisės į būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas už laikotarpį nuo 2017 m. liepos 1 d. iki 2017 m. gruodžio 31 d.“;

3.4.2. „Jūsų prašymas skirti būsto šildymo, karšto geriamojo vandens kompensacijas nepatenkintas vadovaujantis Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 1 str. 2 d. (asmuo nėra deklaravęs gyvenamosios vietos arba deklaravęs kitoje valstybėje ar kitoje savivaldybėje)“;

3.5. **savo 2017-08-23 raštą**, kuriame, be kita ko, nurodyta:

3.5.1. „Gavau [...] 2017 m. liepos 27 d. pranešimą Nr. 18498, kuriuo pranešama, kad Alytaus miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 1 str. 2 d., nustatė, jog aš neturiu teisės į būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas už laikotarpį nuo 2017 m. liepos 1 d. iki 2017 m. gruodžio 31 d.“;

3.5.2. „[...] socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 1 str. 2 d. apibrėžia bendras įstatyme taikomas sąlygas, bet nereglementuoja teisių į būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijų skyrimą“;

3.5.3. „Klaidingai nurodydama mano prašymo skirti būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens kompensacijas nepatenkinimo priežastis, vyresnioji išmokų specialistė [...] grubiai pažeidė Alytaus miesto savivaldybės piniginės socialinės paramos teikimo nepasiturintiems gyventojams aprašą bei Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymą“;

3.5.4. „Prašau Jūsų pradėti tarnybinį patikrinimą dėl vyresniosios išmokų specialistės Gražinos Kiguolienės kompetencijos ir biurokratizmo“;

3.6. **Savivaldybės administracijos 2017-09-21 raštą** Nr. SD-12031(6.17) (parengtą atsakant į Pareiškėjos 2017-08-23 kreipimąsi), kuriame, be kita ko, nurodyta:

3.6.1. „Atlikus Jūsų pranešime nurodytų aplinkybių patikrinimą nustatyta, kad Socialinės paramos skyrius 2017-07-28 raštu [...] Jus informavo apie tai, jog Jūsų prašymas laikotarpiu nuo 2017-07-01 iki 2017-12-31 skirti būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens kompensacijas nepatenkintas, ir nurodė kompensacijos neskyrimo priežastį“;

3.6.2. „Socialinės paramos skyriaus specialistai nustatė, jog Jūsų deklaruojamos gyvenamosios vietos adresu gyvena ir Jūsų sūnus B, todėl kompensacija nebuvo paskirta“;

3.6.3. „Nenustatyta, jog Socialinės paramos skyrius netenkindamas Jūsų prašymo būtų pažeidęs Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo reikalavimus.“

4. Pareiškėja Seimo kontrolieriaus prašo įvertinti Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmus teikiant atsakymus į jos 2017-02-10 ir 2017-08-23 kreipimus bei nagrinėjant jos 2017-07-13 prašymą kompensacijoms gauti.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos aplinkybės

5. Siekdamas išsiaiškinti skunde aprašytas aplinkybes, Seimo kontrolierius kreipėsi į Savivaldybės administraciją, prašydamas pateikti informaciją ir motyvuotus paaiškinimus dėl Pareiškėjos skundo teiginių.

6. **Savivaldybės administracija** 2018-02-21 raštu Nr. SD-2201(6.48.) Seimo kontrolieriui, be kitos, pateikė toliau nurodytą informaciją.

6.1. „2017-07-13 X pateikė prašymą-paraišką gauti piniginę socialinę paramą Nr. AS-16144. 2017-07-27 priimtas sprendimas Nr. 16810 Dėl teisės į būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas, kuriuo nustatyta, kad X neturi teisės į būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas už laikotarpį nuo 2017-07-01 iki 2017-12-31.“

6.2. „Pareiškėjos raštas Dėl teisės į būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas gautas 2017-02-10 d., registracijos Nr. GD-2816 (14.48).“

6.3. Nepažeidžiant įstatyme numatyto 20 darbo dienų prašymų nagrinėjimo termino, 2017-02-28 X išsiųstas atsakymas Nr. SD-2365 (14.48) į 2017-02-10 pateiktą kreipimąsi.“

6.4. Pareiškėja X prašymą-paraišką gauti piniginę socialinę paramą pateikė 2017-07-13 [...].“

6.5. „Pareiškėjos gyvenimo sąlygos tikrintos vadovaujantis Lietuvos Respublikos Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems asmenims įstatymo [...], taip pat atsižvelgiant į nuolatinis namo, kuriame gyvena X, pirmininko telefoninius pranešimus, kad X neteisėtai gauna kompensacijas, nes galimai slepia faktą, kad sūnus B gyvena kartu jai priklausančiame bute.“

6.6. „Socialinės paramos skyriaus specialistai yra parengę informacinį pranešimą, kurį palieka tikrinamam asmeniui, kai jo neranda namuose. Pranešime nurodoma, kada skyriaus specialistai buvo atvykę įvertinti gyvenimo sąlygų, taip pat nurodomos Lietuvos Respublikos Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems asmenims įstatymo 25 straipsnio 5 punkte įvardytos piniginės paramos gavėjų pareigos, nurodomi skyriaus specialistų kontaktai. Kadangi specialistai iš anksto nežino, ar ras tikrinamą asmenį namuose, todėl informacinis pranešimas iš anksto neregistruojamas ir skyriaus vedėjos nepasirašomas.“

6.7. „Informacinis pranešimas nebuvo įdėtas į pašto dėžutę, o „užkištas už durų“ tikintis, kad pareiškėja greičiau pamatys paliktą pranešimą ir susisieks su darbuotojais dar tą pačią dieną būtų galima įvertinti gyvenimo sąlygas ir priimti sprendimą dėl paramos skyrimo.“

6.8. „Informaciniame pranešime nebuvo atskleisti jokie kiti asmens duomenys, išskyrus nurodytą pareiškėjos vardą ir pavardę, todėl manome, kad pranešimo palikimas negalėjo pažeisti pareiškėjos teisės į konfidencialumą.“

6.9. „2017-07-26 skyriaus specialistams patikrinus X gyvenimo ir buities sąlygas (2017-07-26 Nr. BTA-16960) pareiškėja namuose rasta viena, ji nurodė, kad namuose gyvena viena, sūnus tik aplanko. Galimų įtarimų, kad būste faktiškai gyvena dar vienas asmuo sukėlė pareiškėjos nurodomas suvartojamo vandens kiekis: pareiškėja nurodė, kad karšto vandens išnaudoja apie 4 kubinius metrus per mėn., (įstatyme numatytas karšto vandens normatyvas kompensacijai gauti vienam asmeniui yra 1,5 kubinio metro), šalto (geriamojo vandens) apie 5 kubinius metrus per mėnesį (įstatyme numatytas geriamojo vandens normatyvas kompensacijai gauti vienam asmeniui yra 2 kubiniai metrai). 2017-07-26 dieną skyriuje taip pat gautas DNSB [...] pirmininko C patvirtinimas, kuriame pirmininkas ir dar 4 namo gyventojai savo parašais patvirtina, kad X sūnus B nuo 2016 m. 04 mėn. pastoviai gyvena X bute. Gavus šį pirmininko patvirtinimą skyriaus specialistai telefonu konsultavosi su Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos darbuotojais, kurie išaiškino, kad gavusi tokį patvirtinimą su gyventojų parašais savivaldybė turi teisę nutraukti ar neskirti socialinės paramos. **Įvertinus visas aplinkybes 2017-07-27 priimtas sprendimas Nr. 16810, nustatantis, kad X neturi teisės į būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas.**“

6.10. „[...], daugiabutyje yra 90 butų [...].“

6.11. „DNSB [...] pirmininko 2016-07-26 patvirtinime [...] pasirašę 5 asmenys.“

6.12. „Skyriaus 2017-07-27 rašte Nr. SD-955I (14.48) nurodoma, kad pareiškėjos prašymas yra nepatenkintas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems asmenims įstatymo 23 str. 2 d. 10 p. (deklaruoja gyvenamąją vietą būste arba ji

išsinuomoja, bet jame faktiškai negyvena, arba būste nuolat faktiškai gyvena asmenys, kurie nėra deklaravę gyvenamosios vietos būste arba jo nesinuomoja) (minėto rašto kopija pridedama).“

6.13. „Galimai klaidingas teisinis pagrindas pranešime pareiškėjai galėjo būti nurodytas dėl darbuotojo klaidos. Pranešimai dėl paramos skyrimo ar neskyrimo spausdinami 2 egzemplioriais, vienas jų saugomas pareiškėjo byloje. Byloje saugomame 2017-07-27 pranešime Nr. 18498 Dėl teisės į būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas nurodomas teisingas prašymo nepatenkinimo pagrindas (įstatymo 23 str. 2 d. 10 p.).“

6.14. „Paaiškiname, kad nuo 2016-07 mėn. tęsiasi konfliktas tarp [...], namo gyventojų: bendrijos [*Daugiabučio namo savininkų bendrijos [...]*], toliau vadinama – Bendrija, bendrija] pirmininko C ir gyventojos X, į kurią šalys bando įtraukti ir Socialinės paramos skyrių. [...], namo pirmininkas rašė skundus ir nuolat telefonu skambindavo Socialinės paramos skyriaus specialistams dėl galimai neteisėtos socialinės paramos skyrimo X, motyvuojant, kad pas ją nuolat gyvena sūnus B, kurio gyvenamoji vieta bute nedeklaruota.“

6.15. „C yra apskundęs Socialinės paramos skyriaus galimai neteisėtus veiksmus, skiriant socialinę paramą X, Alytaus apskrities vyriausiajam policijos komisariatui (raštas ir pareiškimo kopijos pridedami). Minėtas asmuo taip pat ne kartą tvirtino, kad turi daug įrodymų, kad X sūnus nuolat gyvena adresu [...], esant poreikiui pateiks įrodymus teismo institucijoms.“

6.16. „X Alytaus miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriuje kompensacijos už būsto šildymą, karštą ir genamąjį vandenį buvo skiriamos nuo 2009 m. 10 mėn. iki 2017 m. 04 mėn. 2017 m. 05 mėn. kompensacijų skyrimas buvo nutrauktas, nes pareiškėja nesudarė sąlygų patikrinti buities ir gyvenimo sąlygų [...].“

6.17. „2017-05-19 X išsiųstas raštas Nr. SD-6380 (14.71), kuriame nurodoma, kad teisė į kompensacijas sustabdoma iki bus sudaryta galimybė patikrinti gyvenimo sąlygas. Pareiškėja dėl galimybės patikrinti buities ir gyvenimo sąlygas jai patogiu laiku skyriaus darbuotojų neinformavo.“

6.18. „2017-07-13 X kreipusis dėl piniginės socialinės paramos skyrimo, 2017-07-26 buvo gautas DNSB [...] pirmininko raštas su kitų namo gyventojų parašais, patvirtinantis, kad pas X nuolat faktiškai gyvena jos sūnus B. Telefonu pasikonsultavus su Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos specialistais buvo priimtas sprendimas kompensacijų X neskirti.“

7. Savivaldybės administracija Seimo kontrolieriui papildomai pateikė šių dokumentų kopijas:

7.1. **Skyriaus 2017-02-28** rašto, kuriame, be kita ko, nurodyta:

7.1.1. Skyriaus „specialistės iki Jūsų rašto gavimo dienos kelis kartus jau buvo apsilankę adresu [...], apklausę namo gyventojus, surašę buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktus, parašę raštą Alytaus rajono Alytaus seniūnijos socialinei darbuotojai dėl Jūsų sūnaus [...], nes nagrinėjo bendrijos pirmininko [...] 2017-01-30 gautą pareiškimą-patvirtinimą“;

7.1.2. „Įvertinus visas aplinkybes nustatyta, kad [...] Jūs turite teisę į būsto šildymo, geriamojo ir karšto vandens kompensacijas už 2016 m. lapkričio, gruodžio ir 2017 m. sausio mėnesius“;

7.2. **Pareiškėjos 2017-07-13** prašymo-paraiškos piniginei socialinei paramai gauti;

7.3. **Skyriaus 2017-07-21** atlikto buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo akto Nr. BTA-16795, kuriame nurodyta:

7.3.1. „2017-07-21 apie 14.30 lankėmės nurodytu adresu, tačiau pareiškėja nesudarė sąlygų patikrinti gyvenimo sąlygų. Apie apsilankymą informavome palikdami pranešimą“;

7.3.2. „Kadangi pareiškėja nevykdo piniginę socialinę paramą gaunančių asmenų pareigų, t. y. nesudaro galimybės soc. paramos skyriaus darbuotojams patikrinti gyvenimo sąlygų, siūlau kompensacijų neteikti“;

7.4. **Skyriaus 2017-07-24** atlikto buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo akto Nr. BTA-16795, kuriame nurodyta:

7.4.1. „2017-07-24 apie 16.30 lankėmės nurodytu adresu, tačiau pareiškėja nesudarė sąlygų patikrinti gyvenimo sąlygų. Apie apsilankymą informavome palikdami pranešimą“;

7.4.2. „Kadangi pareiškėja nevykdo piniginę socialinę paramą gaunančių asmenų pareigų, t. y. nesudaro galimybės soc. paramos skyriaus darbuotojams patikrinti gyvenimo sąlygų, siūlau kompensacijų neteikti“;

7.5. **Skyriaus 2017-07-26** atlikto buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo akto Nr. BTA-16960, kuriame nurodyta:

7.5.1. „X gyvena viena“;

7.5.2. „Apsilankymo metu X rasta namuose. Pareiškėjos teigimu, ji gyvena viena, dviejų kambarių bute. [...] Pareiškėjos teigimu, sūnus tik aplanko. Karšto vandens išnaudojo apie 4 kub., šalto – 5 kubus“;

7.5.3. „Siūlau neteikti kompensacijų šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidoms padengti, kadangi 2017-07-26 gautas pirmininko C raštiškas pranešimas dėl sūnaus B gyvenamosios vietos, [...] (gyventojų parašai)“;

7.6. **Skyriaus 2017-07-27** sprendimo Nr. 16810, kuriuo nustatyta, kad Pareiškėja neturi teisės į kompensacijas nuo 2017-07-01 iki 2017-12-31; taip pat nurodyta:

7.6.1. „Prašymas skirti būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas nepatenkintas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos pinigines socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 23 str. 2 d. 10 p. (deklaruoja gyvenamąją vietą būste arba jį išsinuomoja, bet jame faktiškai negyvena, arba būste nuolat faktiškai gyvena asmenys, kurie nėra deklaravę gyvenamosios vietos būste arba jo nesinuomoja)“;

7.6.2. „Šis sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka“;

7.7. **Skyriaus 2017-07-27** pranešimo Nr. 18498, kuriame nurodyta:

7.7.1. „Jūsų prašymas skirti būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens kompensacijas nepatenkintas vadovaujantis Lietuvos Respublikos pinigines socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 23 str. 2 d. 10 p. (deklaruoja gyvenamąją vietą būste arba jį išsinuomoja, bet jame faktiškai negyvena, arba būste nuolat faktiškai gyvena asmenys, kurie nėra deklaravę gyvenamosios vietos būste arba jo nesinuomoja)“;

7.7.2. „Sprendimai dėl pinigines socialinės paramos skyrimo ar neskyrimo gali būti skundžiami Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka“;

7.8. **Skyriaus 2017-07-27** rašto Nr. SD-9551 (14.48), kuriame nurodyta:

7.8.1. Skyriaus „specialistai 2017 m. liepos 21 ir 24 dienomis buvo atvykę patikrinti Jūsų gyvenimo sąlygas ir surašyti buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktą, tačiau Jūs nesudarėte galimybių tą padaryti. Pakartotinai lankėmės 2017 m. liepos 26 dieną. **Buities tyrimo aktas buvo surašytas nenustačius fakto, kad Jūsų sūnus gyvena nurodytu adresu.** Tačiau DNSB [...] pirmininkas [...] pateikė raštišką pranešimą, kurį pasirašė dar keli namo gyventojai, teigia, kad Jūsų sūnus B nuolat gyvena adresu [...]“;

7.8.2. „[...] Jūsų prašymas skirti būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens kompensacijas nuo 2017 m. liepos 1 d. iki 2017 m. gruodžio 31 d. nepatenkintas vadovaujantis Lietuvos Respublikos pinigines socialinės pramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 23 str. d2 10 p. (deklaruoja gyvenamąją vietą būste arba jį išsinuomoja, bet jame faktiškai negyvena, arba būste nuolat faktiškai gyvena asmenys, kurie nėra deklaravę gyvenamosios vietos būste arba jo nesinuomoja).

Tyrimui reikšmingi teisės aktai

8. Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai:

8.1. Seimo kontrolierių įstatymo:

2 *straipsnis* – „1. Biurokratizmas – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). **Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai.** [...].

4. **Piktnaudžiavimas** – tokie pareigūno veiksmai ar neveikimas, kai jam suteikti įgaliojimai naudojami ne pagal įstatymus bei kitus teisės aktus arba savanaudiškais tikslais ar dėl kitokių asmeninių paskatų (naudojimosi tarnybine padėtimi, keršto, pavydo, karjerizmo, neteisėtų paslaugų teikimo ir t. t.), **taip pat tokie pareigūno veiksmai, kai viršijami suteikti įgaliojimai ar savavaliaujama**“;

12 *straipsnis* – „1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje. [...]“;

22 *straipsnis* – „1. Seimo kontrolierius, atlikęs tyrimą, priima sprendimą: 1) pripažinti skundą pagrįstu; 2) atmesti skundą; 3) nutraukti skundo tyrimą. [...]“.

8.2. Viešojo administravimo įstatymo (toliau vadinama – VAĮ):

1 *straipsnis* – „Šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat **teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimą**; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje“;

3 *straipsnis* – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...] 2) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; 3) proporcingumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo mastas ir jo įgyvendinimo priemonės turi atitikti būtinus ir pagrįstus administravimo tikslus; [...] 13) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį“;

8 *straipsnis* – „1. Individualus administracinis aktas turi būti pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, o taikomos poveikio priemonės (licencijos ar leidimo galiojimo panaikinimas, laikinas uždraudimas verstis tam tikra veikla ar teikti paslaugas, bauda ir kt.) turi būti motyvuotos. 2. Individualiame administraciniame akte turi būti aiškiai suformuluotos nustatytos arba suteikiamos teisės ir pareigos ir nurodyta akto apskundimo tvarka. [...]“.

8.3. Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo:

4 *straipsnis* – „1. Piniginę socialinę paramą savivaldybės teikia vykdydamos savarankiškąją savivaldybių funkciją, kuri yra finansuojama iš savivaldybių biudžetų lėšų. [...]“;

5 *straipsnis* – „Piniginės socialinės paramos rūšys yra šios: 1) socialinė pašalpa; 2) būsto šildymo išlaidų, geriamojo vandens išlaidų ir karšto vandens išlaidų kompensacijos (toliau – kompensacijos)“;

20 *straipsnis* – „1. Bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo, kurie Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka deklaruoja

gyvenamąją vietą arba yra įtraukti į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą, dėl piniginės socialinės paramos kreipiasi į deklaruotos gyvenamosios vietos savivaldybės arba savivaldybės, kurios teritorijoje yra įtraukti į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą, administraciją, o asmenys, nedeklaravę gyvenamosios vietos ir neįtraukti į gyvenamosios vietos neturinčių asmenų apskaitą, – į savivaldybės, kurios teritorijoje faktiškai gyvena, administraciją. Būstą nuomojantys bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo dėl piniginės socialinės paramos kreipiasi į savivaldybės, kurios teritorijoje yra nuomojamas būstas, administraciją. 2. Kreipdamasis dėl piniginės socialinės paramos, asmuo pateikia asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintos formos prašymą-paraišką ir jos priedus (toliau – prašymas-paraiška) ir prašyme-paraiškoje nurodo piniginės socialinės paramos skyrimui ir apskaičiavimui būtinus duomenis apie: [...]. [...]. 9. Buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktas yra vienas iš dokumentų teisei į piniginę socialinę paramą nustatyti. [...].“;

21 straipsnis – „14. Sprendimas dėl piniginės socialinės paramos skyrimo priimamas nurodant šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalies sąlygą (sąlygas), kuriai (kurioms) esant paskirta piniginė socialinė parama, ne vėliau kaip per mėnesį nuo prašymo-paraiškos ir visų reikalingų dokumentų gavimo dienos savivaldybės administracijos nustatyta tvarka. 15. Prašymą-paraišką pateikęs asmuo apie priimtą sprendimą dėl piniginės socialinės paramos skyrimo ar neskyrimo yra informuojamas asmens prašyme-paraiškoje nurodytu informavimo būdu ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos. **Jeigu piniginė socialinė parama neskiriama, nurodoma neskyrimo priežastis ir šio sprendimo apskundimo tvarka.** Pateikti dokumentai gražinami prašymą-paraišką pateikusiam asmeniui, o jo byloje paliekamos šių dokumentų kopijos. [...].“;

23 straipsnis – „1. Savivaldybės administracija, teikdama piniginę socialinę paramą, privalo: [...] 8) kilus pagrįstų įtarimų dėl prašyme-paraiškoje pateiktų duomenų apie turimą turtą ir gaunamas pajamas, tikrinti bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens gyvenimo sąlygas, turimą turtą ir užimtumą, surašyti buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktą, kurio pagrindu piniginė socialinė parama gali būti skiriama, neskiriama ar nutraukiamas jos mokėjimas. 2. Savivaldybės administracija, **teikdama piniginę socialinę paramą, turi teisę:** [...] 5) jeigu vienas gyvenantis asmuo nevykdo šio įstatymo 25 straipsnio 1, 4, 5 ir 6 punktuose nustatytų pareigų, socialinės pašalpos ir kompensacijų neteikti ar nutraukti jų teikimą, iki šios pareigos bus įvykdytos; [...] 12) siekdama įvertinti piniginės socialinės paramos teikimo veiksmingumą, savivaldybės tarybos nustatyta tvarka periodiškai tikrinti bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens gyvenimo sąlygas, turimą turtą ir užimtumą; [...] 10) patikrinusi bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens gyvenimo sąlygas ir surašiusi buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktą, **neteikti kompensacijų ar nutraukti jų teikimą,** jeigu bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo deklaruoja gyvenamąją vietą būste arba ją išsinuomoja, bet jame faktiškai negyvena, arba kartu su vienu gyvenančiu asmeniu arba bendrai gyvenančiais asmenimis būste nuolat faktiškai gyvena asmuo (asmenys), kuris (kurie) nėra deklaravęs (deklaravę) gyvenamosios vietos būste arba jo nesinuomoja; [...].“;

25 straipsnis – „Piniginę socialinę paramą gaunantys nepasiturintys gyventojai privalo: [...] 5) sudaryti savivaldybių socialiniams darbuotojams ir (ar) kitiems savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliotiems savivaldybės administracijos valstybės tarnautojams, savivaldybės administracijos darbuotojams galimybę tikrinti gyvenimo sąlygas, turimą turtą ir užimtumą; [...].“

8.4. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių (toliau vadinama – Prašymų nagrinėjimo taisyklės), patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875:

25 punktas – „Asmenų prašymai, išskyrus asmenų prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tuoj pat, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo užregistravimo institucijoje“;

35 punktas – „**Atsakymai parengiami atsižvelgiant į prašymo turinį:** [...].“

8.5. Piniginės socialinės paramos teikimo Alytaus miesto savivaldybės nepasiturintiems gyventojams tvarkos aprašo (toliau vadinama – Tvarkos aprašas), patvirtinto Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2015-05-28 sprendimu Nr. T-160:

34 punktas – „Sprendimą dėl piniginės socialinės paramos skyrimo ar neskyrimo priima savivaldybės administracija, nurodant įstatymo 8 straipsnio 1 dalies sąlygas, kurioms esant paskirta piniginė socialinė parama, arba neskyrimo priežastis ne vėliau kaip per mėnesį nuo prašymo-paraiškos ir visų reikalingų dokumentų gavimo dienos, išskyrus atvejus, kai prašymui-paraiškai nagrinėti ir sprendimui priimti reikalingas BPA piniginės socialinės paramos teikimo pagrįstumui nustatyti. Šiais atvejais sprendimas dėl piniginės socialinės paramos skyrimo, neskyrimo ar nutraukimo priimamas ne vėliau kaip per 30 dienų nuo visų reikalingų dokumentų gavimo dienos“;

50 punktas – „Administracijos direktoriaus įgalioti asmenys priima sprendimą dėl bendrai gyvenančių asmenų arba vienu gyvenančių asmenų teisės į būsto šildymo išlaidų, geriamojo vandens išlaidų ir karšto vandens išlaidų kompensacijas.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

9. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau vadinama ir – LVAT) 2012 m. kovo 1 d. nutartyje (administracinė byla Nr. A⁵⁰²-1605/2012) nurodyta:

„Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada). **Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms** (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁰-655/2005). [...] Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog **kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.).**“

10. LVAT 2014 m. kovo 4 d. nutartyje (byla Nr. A⁵⁵²-385/2014) nurodyta:

„Administracinių teisinių santykių, susiklostančių tarp privačių asmenų ir valdžios institucijų, ypatumai lemia, kad privatus asmuo juose yra silpnesnioji pusė. Tokia teisinė asmens padėtis lemia, **kad santykyje su viešąja administracija kilus neaiškumams, teisė aiškintina jo naudai, siekiant subalansuoti nelygias šalių pozicijas bei garantuoti asmens, kaip silpnesnės šalies, apsaugą. Iš to valstybės institucijoms, įstaigoms, pareigūnams ir kitiems atitinkamus įgaliojimus turintiems asmenims kyla pareiga vadovautis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme įtvirtintais gero viešojo administravimo, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia principais.** Pabrėžtina ir tai, kad atsakingo valdymo (gero viešojo administravimo) principas Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo yra pripažintas koordinuojančio ir determinuojančio konstitucinio teisinės valstybės principo dalimi, viena iš Lietuvos Respublikos Konstitucijos saugomų ir ginamų vertybių (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas „Dėl kai kurių teisės aktų, kuriais reguliuojami valstybės tarnybos ir su ja susiję santykiai, atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir įstatymams“). Valdžios institucijos, siekdamos įgyvendinti gero viešojo administravimo principą, užtikrinti žmogaus teisių ir laisvių bei privataus asmens, kaip silpnesnės santykio su viešąja administracija šalies, apsaugą, privalo bet kurioje situacijoje vadovautis

fundamentaliais protingumo, teisingumo, sąžiningumo principais, o sprendimų priėmimo metu atsižvelgti į susiklosčiusių faktinių aplinkybių visumą.“

Tyrimo išvados

11. Iš skundo turinio ir pridedamų dokumentų nustatyta, kad Pareiškėja skundžiasi dėl Savivaldybės pareigūnų galimai netinkamų veiksmų (neveikimo), susijusių su jos 2017-07-13 prašymo skirti piniginę socialinę paramą – kompensacijas – nagrinėjimu, taip pat dėl galimai netinkamų Savivaldybės administracijos atsakymų į jos 2017-02-10 ir 2017-08-23 kreipimusis.

12. Atsižvelgiant į Pareiškėjos skunde nurodytas ir tyrimo metu nustatytas aplinkybes bei teisinį reglamentavimą, tyrimo išvados bus pateikiamos dėl kiekvienos šių dalių atskirai:

12.1. dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su Pareiškėjos 2017-07-13 prašymo skirti piniginę socialinę paramą nagrinėjimu;

12.2. dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) teikiant atsakymus į Pareiškėjos 2017-02-10 ir 2017-08-23 kreipimusis.

Dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su Pareiškėjos 2017-07-13 prašymo skirti piniginę socialinę paramą nagrinėjimu

13. Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatyme (šios pažymos 8.3 punktas) reglamentuota, kad dėl piniginės socialinės paramos skyrimo vienas gyvenantis asmuo kreipiasi į deklaruotos gyvenamosios vietos savivaldybės administraciją. Kreipdamasis asmuo pateikia asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintos formos prašymą-paraišką ir jos priedus ir prašyme-paraiškoje nurodo piniginės socialinės paramos skyrimui ir apskaičiavimui būtinus duomenis. Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatyme taip pat numatyta, kad savivaldybės administracija, teikdama socialinę paramą, kilus pagrįstų įtarimų dėl prašyme-paraiškoje pateiktų duomenų, privalo tikrinti bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens gyvenimo sąlygas ir surašyti buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktą, **kurio pagrindu socialinė parama gali būti neskiriama ar nutraukiamas jos mokėjimas** (pvz., jei buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo akte konstatuojama, kad kartu su vienu gyvenančiu asmeniu būste nuolat faktiškai gyvena asmuo, kuris nėra deklaravęs gyvenamosios vietos būste arba jo nesinuomoja).

14. Iš skundo turinio ir pateiktų dokumentų nustatyta, kad Pareiškėja 2017-07-13 kreipėsi į Skyrių prašydama jai skirti piniginę socialinę paramą, t. y., suteikti jai teisę į kompensacijas nuo 2017 m. liepos mėn. iki 2017 m. gruodžio mėn. Skyrius, siekdamas patikrinti Pareiškėjos pateiktus duomenis, 2017-07-21, 2017-07-24 ir 2017-07-26 inicijavo buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimus bei surašė buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktus. Skyriaus 2017-07-21 ir 2017-07-24 aktuose siūloma neteikti Pareiškėjai kompensacijų, kadangi ji nevykdo piniginę socialinę paramą gaunančių asmenų pareigų, t. y., nesudaro galimybės Skyriaus darbuotojams patikrinti gyvenimo sąlygas, o Skyriaus 2017-07-26 akte siūloma kompensacijų Pareiškėjai neteikti, kadangi yra gautas Bendrijos pirmininko ir 4 namo gyventojų pranešimas, kad Pareiškėja gyvena kartu su sūnumi (šios pažymos 7.5 punktas).

15. Seimo kontrolierius atkreipia dėmesį tai, kad Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 25 straipsnio 5 punkte įtvirtinta piniginę socialinę paramą gaunančių nepasiturinčių gyventojų pareiga sudaryti savivaldybių socialiniams darbuotojams ir (ar) kitiems savivaldybės administracijos direktoriaus įgaliotiems savivaldybės administracijos valstybės

tarnautojams, savivaldybės administracijos darbuotojams galimybę tikrinti gyvenimo sąlygas, turimą turtą ir užimtumą. Tuo atveju, jei asmuo nevykdo šios pareigos, savivaldybės administracija turi teisę kompensacijų neteikti arba nutraukti jų teikimą.

Teisės aktuose nėra įtvirtinta Savivaldybės administracijos pareigūnų pareiga iš anksto pranešti apie planuojamą buitį ir gyvenimo sąlygų patikrinimą, t. y., patikrinimo laiką. Savivaldybės administracijos pareigūnai patikrinimo laiką gali pasirinkti savo nuožiūra ir apie tai nepranešti pareiškėjams. Tačiau pabrėžtina, kad Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo nuostatomis asmenys taip pat neįpareigojami visais atvejais, kai Skyriaus pareigūnai iš anksto neįspėję atvyksta tikrinti buitį ir gyvenimo sąlygų, būti namuose. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad tuo atveju, jei asmeniui tinkamai (užtikrinant, kad asmuo gavo informaciją) nėra pranešta apie planuojamą buitį ir gyvenimo sąlygų patikrinimą, vien aplinkybės, jog, Savivaldybės administracijos darbuotojams atvykus jų pasirinktu metu, asmuo nėra randamas gyvenamajame būste, neužtenka tam, kad būtų galima konstatuoti, jog asmuo nevykdo įstatyme įtvirtintų savo pareigų.

16. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Skyriaus pareigūnai 2017-07-21 ir 2017-07-24 lankėsi Pareiškėjos gyvenamojoje vietoje bei surašė 2017-07-21 ir 2017-07-24 buitį ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktus, kuriuose nurodyta, kad Pareiškėjos nerasta namuose. Atsižvelgiant į tai, Skyriaus pareigūnai padarė išvadą, kad Pareiškėja nevykdo piniginę socialinę paramą gaunančių asmenų pareigų, t. y., nesudaro galimybės Skyriaus darbuotojams patikrinti gyvenimo sąlygas, ir pateikė siūlymą kompensacijų neskirti. Pažymėtina, kad aktuose nėra duomenų apie tai, jog Pareiškėja iš anksto buvo informuota apie planuojamą patikrinimą (nei telefonu, nei raštu), tik nurodyta, jog buvo paliktas pranešimas apie jau įvykusį Skyriaus pareigūnų apsilankymą.

Seimo kontrolierius pažymi, kad **vien tai, jog Pareiškėjos nebuvo namuose tuo metu, kai Skyriaus darbuotojai nusprendė atlikti buitį ir gyvenimo sąlygų patikrinimą, nesudarė pagrindo Skyriaus pareigūnams konstatuoti faktą, jog Pareiškėja nesudarė sąlygų atlikti buitį ir gyvenimo sąlygų patikrinimą.** Pareiškėja tokią pareigą būtų pažeidusi, jeigu apie planuojamą Skyriaus darbuotojų vizitą būtų buvusi tinkamai informuota, pvz., registruota pašto siunta siunčiamu pranešimu (ar kitu suderintu būdu) ir, esant duomenims, kad Pareiškėja gavo šį pranešimą arba atsisakė jį priimti, ir jos nebūtų buvę namie nustatytu laiku, taip pat, jei turint aiškia informaciją, jog Pareiškėja yra namuose, ji būtų neįleidusi Skyriaus darbuotojų į savo butą, taip pat jeigu Pareiškėja pastoviai ignoruotų telefonų skambučius (jei toks susisiektis su ja būdas nurodytas jos prašyme skirti kompensacijas) ir pan.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, jog Skyriaus 2017-07-21 ir 2017-07-24 aktuose **pateiktas siūlymas neteikti kompensacijų todėl, kad Pareiškėja nesudarė sąlygų atlikti buitį ir gyvenimo sąlygų patikrinimą, nepagrįstas faktinėmis aplinkybėmis.**

17. Pareiškėja skunde Seimo kontrolieriui taip pat nurodė, kad Skyriaus pareigūnai 2017 m. liepos 21 d. atvykę atlikti buitį ir gyvenimo sąlygų patikrinimą, apie savo buvusį vizitą pranešė „užkišdami už durų“ „raštelį“. Pareiškėjos manymu, tokiais Skyriaus pareigūnų veiksmais buvo pažeistas jos privatumas. Įvertinus Seimo kontrolieriui pateikto Skyriaus surašyto pranešimo apie apsilankymą (šios pažymos 3.2 punktas) turinį, nustatyta, kad jis neatitinka dokumentams keliamų reikalavimų: jame nėra nurodyti dokumento surašymo data ir numeris, nėra atsakingo asmens parašo, todėl jo negalima laikyti oficialiu institucijos dokumentu, kuriuo asmeniui būtų tinkamai pranešama informacija apie įvykusį apsilankymą ir jo pareigą atvykti į Skyrių.

Savivaldybės administracija Seimo kontrolieriui paaiškino, jog specialistai iš anksto nežino, ar tikrinamą asmenį ras namuose, todėl pranešimas iš anksto neregistruojamas ir nepasirašomas (šios pažymos 6.6 punktas), o skunde minimu atveju pranešimas buvo „užkištas už durų“ siekiant, kad Pareiškėja jį greičiau pamatytų ir susisiektų su Savivaldybe (šios pažymos 6.7 punktas).

Toks Savivaldybės administracijos pareigūnų pateiktas paaiškinimas kelia abejonių dėl Savivaldybės pareigūnų kompetencijos bei gebėjimų atlikti savo pareigas.

Visų pirma, pažymėtina, kad asmuo, gavęs tokį nepasirašytą ir neregistruotą pranešimą, net negali būti tikras, jog jį paliko Savivaldybės administracijos pareigūnai, ir gali (netgi turi teisę) jį ignoruoti. Kita vertus, „raštelį“ „užkišus už durų“ galima pasiekti visiškai priešingą efektą, nes tokį „raštelį“, paliktą viešai, gali paimti bet kuris pro šalį einantis asmuo, todėl pranešimas gali net nepatekti asmeniui, kuriam buvo skirtas.

Savivaldybės administracijos teigimu, tai, jog „raštelis“ buvo „užkištas už durų“, niekaip nepažeidė Pareiškėjos teisės į konfidencialumą, kadangi jame buvo nurodyti tik Pareiškėjos vardas ir pavardė, o jokie kiti duomenys nebuvo paviešinti (šios pažymos 6.8 punktas). Vertinant šias aplinkybes, atkreiptinas dėmesys į tai, kad iš pranešimo, kuris nebuvo įdėtas į voką ir buvo paliktas bet kuriam į gyvenamąjį namą atvykusiam asmeniui matomoje ir lengvai pasiekiamoje viešoje vietoje – laiptinėje, turinio aišku, jog planuojamas Pareiškėjos, kurios vardas ir pavardė aiškiai nurodyti, gyvenimo sąlygų patikrinimas Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 25 str. 3 p. pagrindu.

Seimo kontrolieriaus vertinimu, tokia informacija (t. y., informacija apie Pareiškėjos socialinę padėtį) laikytina asmens duomenimis ir negali būti viešai prieinama bet kuriam asmeniui, be paties duomenų subjekto (šiuo atveju – Pareiškėjos) sutikimo. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad **Skyriaus pareigūnai tokiais savo veiksmais pažeidė Pareiškėjos teisę į gerą viešąjį administravimą.**

18. Nepaisant to, kaip jau nurodyta šioje pažymoje pirmiau, **Pareiškėja, siekdama gauti kompensacijas, privalo sudaryti Savivaldybės administracijos darbuotojams galimybę atlikti savo buitį ir gyvenimo sąlygų patikrinimą.** Todėl Savivaldybės administracijos pareigūnams atvykus atlikti patikrinimą, kai ji yra namuose, taip pat Savivaldybės administracijos pareigūnams tinkamai pranešus apie planuojamą patikrinimą, Pareiškėja privalo sudaryti sąlygas atlikti patikrinimą. Tuo atveju, jei Pareiškėjai netiktų konkretus nurodytas laikas, ji turėtų kreiptis į Skyrius pareigūnus ir suderinti kitą, jai tinkamą, laiką. Pažymėtina, kad **Pareiškėja neturėtų ignoruoti Savivaldybės administracijos darbuotojų skambučių arba pranešimų telefonu, jei kontaktinis telefono numeris yra nurodytas jos kreipimesi dėl kompensacijų skyrimo.** O tokiu atveju, jei Pareiškėjai dėl sveikatos būklės yra sudėtinga perskaityti telefoninius pranešimus, savo prašyme dėl kompensacijų skyrimo ji turėtų aiškiai nurodyti, jog nepageidauja gauti informacijos telefonu.

19. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Skyriaus pareigūnai 2017-07-26 rado Pareiškėją namuose ir surašė 2017-07-26 buitį ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktą, kuriame pateikė siūlymą neteikti kompensacijų, kadangi yra gautas Bendrijos pirmininko ir 4 namo gyventojų pranešimas, kad Pareiškėja gyvena kartu su sūnumi.

Savivaldybės administracija, teikdama paaiškinimus Seimo kontrolieriui informavo, jog buitį ir gyvenimo sąlygų patikrinimo akte nurodyta išvada, kad Pareiškėja bute gyvena ne viena, buvo padaryta įvertinus visas aplinkybes, t. y., ne tik Bendrijos pirmininko ir kelių namo gyventojų pareiškimą (šios pažymos 6.9 punktas). Tokie Savivaldybės administracijos teiginiai neatitinka Skyriaus parengtuose dokumentuose užfiksuotų aplinkybių. Įvertinus Savivaldybės 2017-07-26 atlikto buitį ir gyvenimo sąlygų patikrinimo akto turinį, nustatyta, kad akto 9 punkte apibūdinant situaciją nurodyta papildoma aplinkybė (Pareiškėjos suvartotas karšto ir šalto vandens kiekis), tačiau 10 punkte pateiktas siūlymas neteikti kompensacijų paremtas tik Bendrijos pirmininko ir 4 namo gyventojų (iš 90 butų namo) pareiškimu ir jokios kitos aplinkybės, kuriomis remdamiesi Skyriaus pareigūnai būtų galėję padaryti išvadą, jog Pareiškėja gyvena kartu su sūnumi, neaprašytos. Priešingai, šio akto 4 punkte konstatuota, kad Pareiškėja gyvena viena. Pažymėtina, kad Skyriaus

2017-07-27 sprendime jokios papildomos aplinkybės (faktai), kuriomis būtų galima pagrįsti išvadą, jog Pareiškėja gyvena kartu su sūnumi, taip pat nenurodytos.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad Savivaldybės administracija nepateikė duomenų, ar buvo patikrintos pareiškimą pasirašiusių asmenų tapatybės, taip pat akte nėra užfiksuota, ar šie asmenys buvo apklausti tam, kad būtų patvirtintos pareiškime nurodytos aplinkybės. Be to, kaip nurodė Savivaldybės administracija, nuo 2016 metų tęsiasi konfliktas tarp Bendrijos pirmininko ir Pareiškėjos (šios pažymos 6.16, 6.17 punktai), todėl jo pateikti įrodymai ir liudijimai turėjo būti ypač atsargiai vertinami. Atsižvelgiant į tai, Bendrijos pirmininko ir kitų gyventojų pranešimu Skyriaus pareigūnai galėjo remtis kaip pagrindu siekdami atlikti buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimą, bet faktas, jog Pareiškėja gyvena su sūnumi, turėjo būti nustatytas remiantis objektyviais, Skyriaus darbuotojų patikrinimo metu užfiksuotais, duomenimis. Pažymėtina, kad faktą, jog Pareiškėja gyvena kartu su sūnumi, Skyriaus pareigūnai galėjo nustatyti realiai atlikęs buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimą, pvz., patikrinę bute esančius daiktus, higienos reikmenis ir pan., ir nustatę, jog bute yra ne tik Pareiškėjos, bet ir kito asmens daiktai, taip pat apklausę pranešime nurodytus gyventojus ir jų apklausos rezultatus užfiksavę buities bei gyvenimo sąlygų patikrinimo akte ir pan.

Įvertinus tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo akte nėra aiškiai ir vienareikšmiškai užfiksuotas faktas, jog Pareiškėjos bute nuolat gyvena jos sūnus, todėl Skyriaus 2017-07-26 buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo akte išdėstytas siūlymas neteikti Pareiškėjai kompensacijų iš esmės yra paremtas tik tinkamai nepatikrinta prielaida, kad Pareiškėja galimai nuolat faktiškai gyvena su sūnumi. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad šią išvadą patvirtina ir Skyriaus 2017-07-27 rašte, kurį Seimo kontrolieriui pateikė Savivaldybės administracija, nurodytas paaiškinimas, jog „*buities tyrimo aktas buvo surašytas nenustačius fakto, kad Jūsų sūnus gyvena nurodytu adresu*“ (šios pažymos 7.8.1 punktas).

20. Sprendimas dėl asmens teisės į kompensacijas, kurį, vadovaujantis Tvarcos aprašu, priima Savivaldybės administracijos direktoriaus įgalioti asmenys (šios pažymos 8.5 punktas), **laikytinas individualiu administraciniu aktu**, kuris sukelia tiesiogines teises pasekmes asmeniui, ir turi atitikti VAI 8 straipsnyje nurodytus reikalavimus (šios pažymos 8.2 punktas). LVAT ne kartą yra pasisakęs, kad VAI 8 straipsnio nuostatose viešojo administravimo subjektams įtvirtinta pareiga užtikrinti, kad individualus administracinis aktas būtų pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis, o motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Akte turėtų būti nurodomi pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo viešojo administravimo subjektas rėmėsi priimdamas administracinį aktą. Be to, ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų reikalavimų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus (žr. pvz., LVAT 2008 m. birželio 12 d. *nutartį* administracinėje byloje Nr. A-756-700-08). LVAT taip pat yra nurodęs, kad sprendimo priėmimo faktinis pagrindas ir individuali argumentacija turi būti žinomi ne tik viešojo administravimo subjektui, priimančiam sprendimą, bet ir asmeniui, kurio atžvilgiu sprendimas priimamas. Priešingu atveju būtų apsunkintas tokio asmens pasirinkimas, ar skųsti sprendimą, bei suvaržyta teisė paduoti dėl sprendimo motyvuotą skundą (LVAT 2015 m. kovo 21 d. *nutartis* administracinėje byloje Nr. A-575-651/2011).

Pažymėtina, kad buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktas laikytinas procedūriniu dokumentu, kurio pagrindu (kaip jau rašyta šioje pažymoje pirmiau) gali būti priimtas individualus administracinis aktas – sprendimas dėl socialinės paramos skyrimo / neskyrimo, atsižvelgus į akte užfiksuotas aplinkybes, suteikiančias savivaldybės administracijai teisę priimti tokį sprendimą. Kaip konstatavo ir LVAT 2015-04-01 nutartyje, jei atitinkamas individualus administracinis aktas yra priimamas ankstesnių procedūrinių dokumentų pagrindu, tuomet individualiame administraciniame

akte nėra būtina pakartoti nustatytas ir tuose dokumentuose nurodytas aplinkybes. Tokiu atveju individualaus administracinio akto įžanginėje dalyje pakanka nurodyti tuos procedūrinius dokumentus, kurių pagrindu priimtas individualus administracinis aktas, ir juos pridėti prie individualaus akto. Administracinių teismų praktikoje tokiais atvejais individualaus administracinio akto įžanginėje dalyje nurodyti procedūriniai dokumentai yra traktuojami kaip to individualaus akto sudėtinė (motyvuojamoji) dalis (LVAT 2015 m. vasario 17 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A-327-146/2015).

21. Skyrius 2017-07-27 priėmė sprendimą, kuriame nustatyta, kad Pareiškėja neturi teisės į kompensacijas (šios pažymos 7.6 punktas). Skyriaus Seimo kontrolieriui pateiktame sprendime (kopijoje) nurodytas teisinis pagrindas – Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 23 straipsnio 2 dalies 10 punktas (t. y., būste nuolat faktiškai gyvena asmenys, kurie nėra deklaravę gyvenamosios vietos būste). Pažymėtina, **kad sprendime nenurodyti jokie objektyvūs duomenys (faktai)**, kuriais remiantis Skyrius priėmė tokio turinio sprendimą, taip pat nenurodyta, jog sprendimas priimtas remiantis koku nors procedūriniu dokumentu, fiksuojančiu tokius duomenis (faktus).

Kaip jau rašyta, buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimo aktas yra vienas iš dokumentų teisei į piniginę socialinę paramą nustatyti ir Savivaldybės pareigūnai turi teisę juo remtis, priimdami sprendimus dėl kompensacijų skyrimo / neskyrimo. Tačiau šiuo atveju, kaip jau konstatuota šioje pažymoje pirmiau, Skyriaus pareigūnų surinktų ir 2017-07-26 buities bei gyvenimo sąlygų patikrinimo akte nurodytų duomenų negalima vertinti kaip pakankamų pagrįsti sprendimą, jog Pareiškėja gyvena ne viena ir dėl šios priežasties neturi teisės į kompensacijas.

22. Įvertinus tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad **Skyriaus 2017-07-26 sprendimas neatitinka VAI 8 straipsnio nuostatų**, kadangi nei pačiame sprendime, nei su juo susijusiuose dokumentuose aiškiai nenurodyti objektyvūs duomenys (faktai), kuriais remiantis nustatyta, jog Pareiškėja neturi teisės į kompensacijas.

23. Seimo kontrolierius papildomai atkreipia dėmesį ir į tai, kad VAI 8 straipsnyje įtvirtintas **imperatyvus reikalavimas individualiame administraciniame akte aiškiai nurodyti akto apskundimo tvarką** (šios pažymos 8.2 punktas).

Pažymėtina, kad LVAT yra konstatavęs: VAI reikalavimas, jog individualiame administraciniame akte turi būti nurodyta akto apskundimo tvarka, nustato pareigą individualų administracinį aktą priimančiam viešojo administravimo subjektui sprendime nurodyti tokius duomenis, iš kurių, be papildomų informacijos šaltinių (įstatymų, įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų) ir laiko sąnaudų, pareiškėjui, nepriklausomai nuo jo išsilavinimo, amžiaus, būtų visiškai aišku, kokiai institucijai (institucijos pavadinimas, adresas) ir per kokį terminą (nurodant, ar terminas skaičiuojamas nuo sprendimo priėmimo, ar nuo individualaus akto gavimo dienos) gali būti paduotas skundas. Teismas taip pat konstatavo, kad administracinio akto apskundimo tvarkos neišaiškinimas nesiderina su geru viešuoju administravimu bei Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintu principu, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, gali suvaržyti asmens teisę kreiptis į išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka instituciją arba teismą (LVAT 2008 m. rugpjūčio 7 d. nutartis administracinėje byloje Nr. AS¹⁴⁶-423/08).

Skyriaus 2017-07-27 sprendime (šios pažymos 7.6 punktas) ir 2017-07-27 pranešime (šios pažymos 7.7 punktas) pateiktos tik bendro pobūdžio nuorodos į Administracinių bylų teisenos įstatymą. Pažymėtina, kad toks bendro pobūdžio nuorodos pateikimas negali būti laikomas tinkamu administracinio akto apskundimo tvarkos išaiškinimu ir **pažeidžia asmenų, kuriems pateikiamas sprendimas, teisę į tinkamą viešąjį administravimą**.

24. Įvertinus tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Savivaldybės administracijos pareigūnai netinkamai vykdė Pareiškėjos 2017-07-13 prašymo – paraiškos piniginei socialinei paramai gauti – nagrinėjimo procedūras ir priėmė netinkamą, objektyviais duomenimis (faktais) nepagrįstą sprendimą, todėl jų veiksmuose **įžvelgtina biurokratizmo požymių** (šios pažymos 8.1 punktas), dėl kurių buvo pažeista Pareiškėjos teisė į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų bei skundų nagrinėjimą (šios pažymos 8.2 punktas) ir gerą viešąjį administravimą (šios pažymos 9, 10 punktai). Atsižvelgiant į tai, skundo dalis dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su Pareiškėjos 2017-07-13 prašymo skirti piniginę socialinę paramą nagrinėjimu, **pripažintina pagrįsta**.

Dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) teikiant atsakymus į Pareiškėjos 2017-02-10 ir 2017-08-23 kreipimusis

25. Teisės aktuose įtvirtinta viešojo administravimo įstaigų pareiga nagrinėti asmenų prašymus ir skundus, teikti jiems informaciją bei atsakymus, taip pat nustatyti asmenims teikiamų atsakymų turinio reikalavimai. Vadovaujantis VAĮ įtvirtintu išsamumo principu – viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį (šios pažymos 8.2 punktas); vadovaujantis Prašymų nagrinėjimo taisyklėmis – viešojo administravimo subjektas atsakymus asmenims turi rengti atsižvelgdamas į prašymo turinį (šios pažymos 8.4 punktas). Taigi, viešojo administravimo subjektai, rengdami atsakymus, privalo įvertinti pareiškėjų prašymo turinį ir pateikti teisės aktų nuostatomis pagrįstą, aiškų ir argumentuotą atsakymą, kuriame būtų atsakyta į visus pareiškėjų keliamus klausimus, o jei prašoma informacija nepateikiama, turi būti nurodytos priežastys, kodėl.

26. Pareiškėja 2017-02-10 kreipėsi į Skyriaus vedėją ir prašė nurodyti priežastis bei pateikti kopijas dokumentų, kuriais remiantis buvo sustabdyta jos teisė į kompensacijas, taip pat prašė raštu išsamiai paaiškinti, kiek laiko svečiai (kartu ir sūnus) gali būti jos būste tam, kad ateityje neprarastų teisės į kompensacijas (šios pažymos 3.1 punktas).

Skyrius 2017-02-28 raštu (t. y., praėjus 11 darbo dienų nuo šio kreipimosi gavimo dienos) pateikė Pareiškėjai atsakymą, kuriame paaiškino, jog buvo gautas Bendrijos pirmininko pareiškimas, kurio pagrindu buvo atliekami Pareiškėjos ir jos sūnaus buities bei gyvenimo sąlygų patikrinimai, taip pat informavo, kad 2017-02-21 jai buvo skirtos kompensacijos. Pažymėtina, kad Skyrius šiame rašte **neatsakė** į Pareiškėjos keliamą klausimą dėl to, kiek laiko svečiai (kartu ir sūnus) gali būti jos būste, ir **neinformavo**, kodėl toks paaiškinimas nėra teikiamas, taip pat **nepateikė** Pareiškėjai jos prašomų dokumentų ir **nenurodė**, kodėl negali jų pateikti.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Pareiškėjai buvo pateiktas neišsamus atsakymas.

27. Pareiškėja 2017-08-23 kreipėsi į Savivaldybės administracijos direktorių (kreipimasis Savivaldybės administracijoje gautas 2017-08-25) prašydama pradėti tyrimą ir įvertinti veiksmus (neveikimą) Skyriaus specialistės, kuri **2017-07-27** pranešime dėl teisės į kompensacijas (šios pažymos 3.4 punktas) klaidingai nurodė teisinį pagrindą, t. y., nepagrįstai nurodė, jog Pareiškėja neturi teisės į kompensacijas vadovaujantis Socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 1 straipsnio 2 dalimi, kurioje, kaip nurodė Pareiškėja 2017-08-23 rašte, apibrėžtos bendros įstatyme taikomos sąlygos, tačiau nereglamentuojamos teisės į kompensacijas.

Pagal administracinių teismų suformuotą praktiką (LVAT 2012-01-06 nutartis

administracinėje byloje Nr. AS-492-23-12; 2013-01-31 nutartis administracinėje byloje Nr. A-552-241-13), tarnybinės atsakomybės klausimai priskirtini išskirtinai įstaigos, kurioje asmuo dirba, kompetencijai: atlikti ar neatlikti tarnybinį patikrinimą bei paskirti ar nepaskirti tarnybinę nuobaudą yra būtent tokios įstaigos vadovo? diskrecija. Piliečiai, nurodydami valstybės tarnautojų galimai padarytus pažeidimus, gali inicijuoti tarnybinių patikrinimų atlikimą, tačiau neturi teisės apskūsti tarnybinių patikrinimų išvadas ar vadovų, turinčių teisę skirti tarnybines nuobaudas, sprendimus. Asmenys, inicijavę tarnybinio patikrinimo atlikimą, pagal bendruosius gero administravimo principus įgyja teisę tik būti *tinkamai informuoti apie konkrečius tarnybinio patikrinimo rezultatus*. Pažymėtina, kad vertinti atsakingų pareigūnų tarnybinę veiklą, vykdomas funkcijas turi teisę tiesioginis šių pareigūnų vadovas, priimančias ir atleidžiantis pareigūnus iš darbo (valstybės tarnybos). Šiuo atveju teisę vertinti Skyriaus pareigūnų veiklą turi Savivaldybės administracijos direktorius.

28. Savivaldybės administracija 2017-09-21 raštu (t. y., praėjus 19 darbo dienų nuo Pareiškėjos kreipimosi gavimo dienos) pateikė Pareiškėjai atsakymą. Savivaldybės administracija šiame rašte paaiškino, dėl kokių priežasčių Pareiškėjai nebuvo skirtos kompensacijos, ir nurodė, jog nenustatė, kad Skyrius, netenkindamas Pareiškėjos prašymo, būtų pažeidęs Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo reikalavimus. Savivaldybės administracija taip pat pacitavo Skyriaus 2017-07-28 informacinio rašto (dėl kurio Pareiškėja klausimo nekėlė) turinį ir **nepateikė jokių paaiškinimų** dėl 2017-07-27 pranešime dėl teisės į kompensacijas nurodyto galimai netinkamo teisinio pagrindo ir neįvertino su tuo susijusių Skyriaus specialistės veiksmų, taigi **neatsakė į Pareiškėjos keliamą klausimą ir pateikė neišsamų bei nepagrįstą atsakymą**.

29. Skundo tyrimo metu, Seimo kontrolieriui paprašius paaiškinti dėl galimai netinkamai nurodyto teisinio pagrindo, kuris buvo nurodytas Skyriaus 2017-07-27 pranešime, Savivaldybės administracija pranešė, kad Savivaldybėje likusiame pranešimo egzemplioriuje teisinis pagrindas nurodytas tinkamai, o Pareiškėjai skirtame pranešime padaryta darbuotojo klaida, ir pateikė galimai Savivaldybės administracijoje likusio Skyriaus 2017-07-27 pranešimo kopiją (šios pažymos 7.7 punktas).

Įvertinus abi Seimo kontrolieriui pateiktas Skyriaus 2017-07-27 pranešimo dėl teisės į kompensacijas kopijas (šios pažymos 3.4, 7.7 punktai) nustatyta, kad abiejų kopijų turinys sutampa, skiriasi tik nurodytas teisinis reglamentavimas, dėl kurio ir kreipėsi Pareiškėja.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad abu pranešimo egzemplioriai yra surašyti ne ranka, o kompiuteriu (taigi turėjo būti atspausdinti vienu metu) ir pasirašyti vieno asmens, kuris, prieš pasirašydamas, turėjo įsitikinti, jog pranešimų tekstas yra identiškas. Atsižvelgiant į tai, mažai tikėtina, kad skirtingo turinio pranešimai galėjo būti pasirašyti vienu metu.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir įvertinus aplinkybę, jog Pareiškėjai 2017-09-21 rašte nebuvo pateikta jokių paaiškinimų dėl Skyriaus darbuotojų padarytos klaidos (klausimas buvo ignoruotas), galima daryti prielaidą, jog abu pranešimo variantai buvo surašyti ne vienu metu ir Savivaldybės administracijoje likęs pranešimo egzempliorius buvo patikslintas, siekiant ištaisyti klaidą ir apie tai neinformuojant Pareiškėjos.

30. Šiame kontekste būtina atkreipti dėmesį ir į tai, kad Savivaldybės administracija 2017-09-21 rašte, aiškindama aplinkybes, jog kompensacijos Pareiškėjai yra neskirtos pagrįstai, pacitavo Skyriaus 2017-07-28 raštą **Nr. SD-9551(14.48)** „Dėl būsto šildymo, karšto vandens kompensacijų neskyrimo“ (šios pažymos 3.5 punktas), kuriuo Pareiškėjai buvo pateikti paaiškinimai dėl kompensacijų neskyrimo (rašto kopija Seimo kontrolieriui pateikta kartu su skundu). Pažymėtina, kad Savivaldybės administracijos 2018-02-21 rašte Seimo kontrolieriui, aiškinant analogiškas aplinkybes, cituojamas (ir pridėtas) jau galimai kitas Skyriaus 2017-07-27 raštas

Nr. SD-9551 (14.48) „Dėl būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens kompensacijų neskyrimo“ (šios pažymos 7.8 punktą). Atkreiptinas dėmesys į tai, kad abiejuose raštuose, kurių rengėja ta pati Skyriaus specialistė G. Kiguolienė, **ranka įrašyti registracijos numeriai yra vienodi, taip pat vienoda turinio esmė, t. y., informuojama apie tai, kodėl nėra skiriamos kompensacijos, tačiau tekstas skiriasi**. Šios aplinkybės taip pat leidžia daryti prielaidą, kad Savivaldybės administracijoje likęs rašto egzempliorius taip pat buvo patikslintas, siekiant nuslėpti galimai netinkamus Skyriaus pareigūnų veiksmus arba ištaisyti klaidą.

Seimo kontrolierius atkreipia dėmesį į tai, kad pasikartojanti situacija, kai Pareiškėjai pateikiami to paties turinio raštai (šios pažymos 3.4 ir 3.5 punktai), o vėliau Seimo kontrolieriui pateikiami kitokio turinio (galimai ištaisius klaidas), tačiau tais pačiais registracijos numeriais pažymėti raštai (šios pažymos 7.7 ir 7.8 punktai), **neatitinka gero viešojo administravimo principų ir kelia abejonių dėl Savivaldybės pareigūnų sąžiningumo, kompetencijos bei gebėjimų atlikti savo pareigas**.

Įvertinus tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad tokiuose Savivaldybės administracijos veiksmuose, teikiant Pareiškėjai neaiškius, neišsamius ir neargumentuotus atsakymus bei galimai tikslinant Pareiškėjai pateiktą rašytą turinį, tačiau apie tai jos neinformuojant, **įžvelgtina biurokratizmo ir piktnaudžiavimo požymių** (šios pažymos 8.1 punktą), dėl kurių buvo pažeista Pareiškėjos teisė į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimą (šios pažymos 8.2 punktą) ir gerą viešąjį administravimą (šios pažymos 9, 10 punktai). Atsižvelgiant į tai, skundo dalis dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), teikiant atsakymus į Pareiškėjos 2017-02-10 ir 2017-08-23 kreipimusis, **pripažintina pagrįsta**.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

31. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, nusprendžia X skundo dalį dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su Pareiškėjos 2017-07-13 prašymo skirti pinigine socialinę paramą nagrinėjimu, **pripažinti pagrįsta**.

32. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, nusprendžia X skundo dalį dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) teikiant atsakymus į Pareiškėjos 2017-02-10 ir 2017-08-23 kreipimusis **pripažinti pagrįsta**.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

33. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 ir 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius **rekomenduoja Alytaus miesto savivaldybės administracijos direktoriui**:

33.1. užtikrinti, kad, Pareiškėjai pateikus prašymą-paraišką piniginei socialinei paramai gauti, būtų užtikrintas šio prašymo tinkamas nagrinėjimas, o sprendimas dėl teisės į kompensacijas būtų pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų nuostatomis;

33.2. imtis priemonių, kad Pareiškėjai būtų pateiktas išsamus atsakymas į jos 2017-02-10 pateiktą klausimą, kiek laiko svečiai (kartu ir sūnus) gali būti jos būste tam, kad ateityje ji neprarastų teisės į kompensacijas;

33.3. atsižvelgiant į skundo tyrimo metu nustatytas ir šioje pažymoje konstatuotas aplinkybes, susijusias galimai netinkamais Skyriaus pareigūnų veiksmais nagrinėjant Pareiškėjos 2017-07-13 prašymą piniginei socialinei paramai gauti ir teikiant atsakymus į jos kreipimusis, atlikti atsakingų Skyriaus valstybės tarnautojų tarnybinio (-ų) nusižengimo (-ų) tyrimą (-us).

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašytume pranešti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y., **ne vėliau kaip 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos**, pateikiant informaciją bei ją patvirtinančius dokumentus, kokių konkrečių priemonių buvo imtasi.

Seimo kontrolierius

Raimondas Šukys